

דת ומדינה בישראל

דו"ח מעקב חצי שנתי

יולי 1999 - ינואר 2000

מעקב חקיקה
סקירה משפטית
כותרות עיתונים

פורום הצעירים
והמרכז לפלורליזם יהודי
של התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

3	דברי פתיחה: הרב אורי רגב, יו"ר המרכז לפלורליזם יהודי
4	גלעד קריב, רכז ארצי פורום הצעירים
5	מעקב חקיקה
11	מרכז המידע של המרכז לפלורליזם יהודי
13	טופס הצטרפות
14	מידע כללי על התנועה ליהדות מתקדמת
15	סקירה משפטית
19	כתורות עיתונים

בואו להשתתף בכנסים הבאים:

ביום ראשון 16.1.2000 ט' שבט תש"ס בשעה 18:00
באוניברסיטת תל אביב, אולם כס המשפט בבניין הפקולטה למשפטים
בהנחיית הרב מאיר אזרי ובהשתתפות חברי הכנסת:
יעל דיין, יו"ר הועדה למעמד האישה
רוני מילוא, יו"ר סיעת המרכז
יוסף פריצקי, חבר סיעת שינוי.

ביום שלישי 18.1.2000 י"א שבט תש"ס בשעה 18:00
באוניברסיטת ירושלים, הר הצופים בבית הלל
בהנחיית הרב, עו"ד אורי רגב ובהשתתפות חברי הכנסת:
טומי יוסף (יוסף) לפיד, יו"ר סיעת שינוי
רומן ברונפמן, יו"ר סיעת הבחירה הדמוקרטית
אבשלום וילן, חבר סיעת מרצ.

פרטים נוספים בטלפון: 02-6256261

דמוקרטיה בריאה אינה מתמצת בהצבעת האזרחים אחת לארבע שנים ובחירתם את הנהגת המדינה. דמוקרטיה בריאה אינה מצטמצמת לשלטון של נציגים והכרעת רוב.

דמוקרטיה בריאה מצריכה מעורבות נמשכת של הציבור וקשר עם נבחריו. דמוקרטיה ראויה מגינה על חריות הפרט וזכויות האזרח, גם אם אין הן מתיישבות עם אינטרסים פוליטיים רגועים. מעקב אחרי שלבי עיצוב מדיניות החקיקה, הקובעת את הנורמות המחייבות במדינת ישראל, ויידוע של האחראים לעיצובה על רצונו ודעתו של הציבור, הם צורך ומרכיב חיוני בהליך הדמוקרטי.

מעקב החקיקה המונח בפניכם הוא נסיון לעודד ולאפשר מעורבות ציבורית רבה יותר בהליכי החקיקה, בתחומי חופש הדת והמצפון והצדק החברתי. ברצוני להדגיש כבר בראשית הדברים כי המדובר הוא בנסיון ראשוני, שהמרכז לפלורליזם יהודי מקווה לשפרו ולשכללו בהמשך הזמן, בעיקר תוך התבססות על הערותיכם והצעותיכם.

לפיכך ראו עצמכם שותפים לנסיון זה והודיעו לנו את תגובותיכם כדי שנוכל לשפר "מכשיר" זה בעתיד.

אנו מודעים, בדרך כלל, לכותרות עתוני היום ולפעמים נותרת בזכרונו אף התרשמות עמומה מחדשות האתמול. אולם עם כל חשיבותן של הכותרות המשתנות, הליך החקיקה הוא מורכב וממושך, ודורש מעורבות לאורך זמן. מעקב החקיקה שיזמנו נועד לתת את המבט המקיף יותר, תוך שהוא שומר על ניסוח תמציתי. כוונתו אינה רק לספק את המידע, אלא לאפשר לקוראיו להגיב ובכך להיות שותפים פעילים בעיצוב הנורמות הקובעות את חיינו, לפחות ככל שאלה נקבעות בחקיקה. לצורך זה נסינו במלים ספורות להאיר את טיבה של הצעת החקיקה הנדונה ולהצביע על מיקומה בהליך, היינו באיזו ועדה היא נמצאת, ההתייחסות אליה במליאת הכנסת וכד'. אנו מציינים את שמות חברי הכנסת האחראים להצעה וכן חכ"ם וסיעות שלהצבעתן יש משמעות או טמון בה ענין, וזאת כדי שהמעוניינים בכך יוכלו לפנות אליהם בנושא ולחזק את ידיהם ולחילופין - למחות על הצבעתם. בקרוב ניתן יהיה לפנות אל כל חברי הכנסת ואל שרי הממשלה באמצעות אתר האינטרנט של המרכז לפלורליזם יהודי, ובכוונתנו לספק שירות של הדפסת הפניה על נייר והעברתה אל נמענה מעבר למשלוח בדואר האלקטרוני שיעילותו ביחס לחלק מחברי הכנסת עדיין נתונה בסימן שאלה.

כתובת האתר: www.irac.org. תוכלו למצוא באתר גם את מספרי הטלפון והפקס של קובעי מדיניות אלה.

חברי הכנסת צריכים לשמוע את דעתכם. היא משפיעה, במיוחד אם היא תצטרף לרבים אחרים שיביעו דעתם באופן דומה. זה נסיון של דמוקרטיה מערבית, וחשוב כי המעורבות הציבורית והמודעות הציבורית אף בישראל תגברנה בתחומים אלה.

"לא עליך המלאכה לגמור", אבל גישה ראויה למשטר הדמוקרטי אינה מאפשרת להסיר מעל עצמנו אחריות. אנו מקווים שמעקב החקיקה יתרום תרומה לקידום ערכי חופש הדת והמצפון והצדק החברתי בישראל, ונודה לכם על כל סיוע והצעות לשיפור.

הרב אורי רגב

ראש המרכז לפלורליזם יהודי

לציבור הסטודנטים,

המרכז לפלורליזם יהודי ופורום הצעירים של התנועה ליהדות מתקדמת בישראל, חברו יחד להפקתו של דו"ח מעקב אחר המתרחש בתחום יחסי הדת והמדינה בישראל.

כזכור לכולנו, בבחירות 99 עמדה שאלת הסטטוס-קוו ויחסי דתיים-חילוניים במרכז מערכת הבחירות, בצד שאלות מדיניות וחברתיות נוספות. בכך ניתן ביטוי לחשיבות הרבה שנתן הציבור הצעיר הרחב לתחום טעון זה.

התנאי ההכרחי להגברת המעורבות הציבורית הוא הכרת המתרחש בתחום הנדון. אנו מתחייבים להפיץ ברבים מדי חצי שנה דו"ח מעקב בתחומי החקיקה, הפעילות השלטונית וההכרעות השיפוטיות. דו"ח זה, אנו מקווים, יעניק לציבור כלי יעיל ומהימן להתעדכנות.

פורום הצעירים של התנועה ליהדות מתקדמת בישראל הוא מסגרת של צעירים וצעירות (גילאי 20-30+) המעוניינים להעמיק את ההכרות והקשר עם התרבות היהודית מתוך תפיסת עולם פלורליסטית ופתוחה.

פורום הצעירים קבע כאחת ממטרותיו את קידומו של חופש הדת והמצפון במדינת ישראל בצד חיזוקה של תרבות יהודית פלורליסטית וסובלנית.

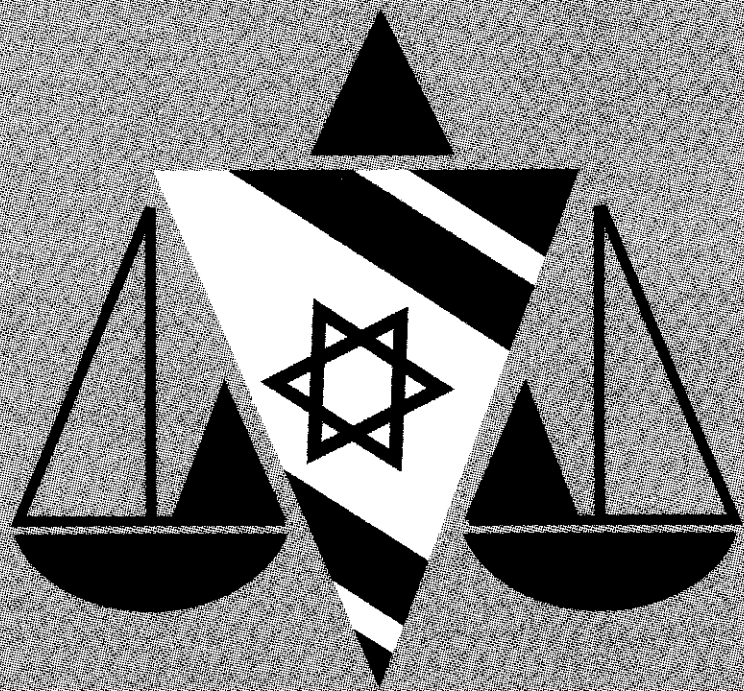
אנו קוראים לכל המאמינים במטרות אלו להצטרף למאבקה החשוב של היהדות המתקדמת.

עיון מהנה ומשכיל!

גלעד קריב

רכז ארצי פורום הצעירים

מעקב חקיקה

מעקב החקיקה סוקר בקצרה את כל הצעות החוק שעלו במושב הראשון של הכנסת בקריאה טרומית בנושא דת ומדינה.

מטרת המעקב היא להביא לידיעת הציבור את אופן הצבעתם של נבחר הציבור בשאלות הנוגעות לדת ומדינה. אופן ההצבעה אינו תואם תמיד את האמירות הציבוריות של חברי הכנסת.

מצאנו לנחוץ להביא לידיעת הציבור את מעקב החקיקה על מנת שיראה ויהיו לו הכלים לשפוט את מעשי נבחריו.

לורן פוריס,

מתאמת מדיניות וחקיקה
המרכז לפלורליזם יהודי

חוק מס' פ 607

חוק שירותי הדת היהודיים התשנ"ט 1999.

ח"כ המציעים: רומן ברונפמן, נעמי חזן, ענת מאור, יהודית נאות, מיכאל נודלמן, אלכסנדר ציקר, יולי שטרן.

מצב חקיקה: נפל בקריאה טרומית בתאריך 20.10.99.

דברי הסבר: מוצע להעביר את סמכויות המועצות הדתיות למועצות המקומיות על מנת למנוע כפל מימון ובזבוז תקציבים, ועל מנת לייעל את שירותי הדת.

הערות: יש לציין שהיתה משמעת קואליציונית, מחצית מחברי סיעת מרצ כשבראשם יו"ר סיעת מרצ ח"כ זהבה גלאון, הצביעו נגד החוק.

חוק מס' פ 618

חוק הדיינים (תיקון הצהרת אמונים) התשנ"ט 1999.

ח"כ המציעים: יוסף לפיד, ויקטור בריילובסקי, אליעזר זנדברג, יהודית נאות

אברהם פורז, יוסף יצחק פריצקי.

מצב חקיקה: עבר בקריאה טרומית בתאריך 20.10.99 לאחר שזכה בתמיכת ועדת שרים לחקיקה בראשות השר ד"ר יוסי ביילין. הצעת החוק עברה לוועדת חוקה - בקרוב תונח הצעה ממשלתית דומה.

דברי הסבר: מוצע לקבוע כי דיינים יתחייבו להצהיר כי ישמרו אמונים גם לחוקי מדינת ישראל בדומה לשופטים.

הערות: חברי הסיעות הדתיות הצביעו נגד החוק, גם יו"ר סיעת הליכוד רובי ריבלין הצביע נגד החוק.

חוק החלת דין רציפות על הצעת חוק הדיינים תיקון מס' 18 התשנ"ח

מצב חקיקה: בתאריך 18.10.99 הוחלט במליאה להחיל רציפות על הצעת חוק הדיינים. החלת רציפות משמעותה על הצעת חוק שהציע ח"כ בכנסת היוצאת לאחר קריאה ראשונה, שאותה ועדה או הממשלה רשאית להודיע במליאת הכנסת על רצונה שיחול עליה דין רציפות. כל סיעה רשאית להציע תוך שבועיים שדין רציפות לא יחול על הצעת החוק. הכנסת תצביע על ההצעה.

דברי הסבר: מוצע להוסיף לבתי הדין הרבניים משרה של משנה לנשיא בית הדין הגדול, ומשרות נוספות של ראשי אבות בתי דין במטרה לייעל את תפקוד מערכת בתי הדין. שר הדתות יצחק כהן טען שההצעה באה לקבוע משרות בדומה למה שקיים בבתי המשפט השלום ובבתי המשפט המחוזיים כשההצעה אינה מחייבת תוספת שכר ומשכורות.

הערות: יו"ר סיעת שינוי ח"כ אליעזר זנדברג הגיש בקשה שלא להחיל דין רציפות על הצעת חוק הדיינים מכיוון שהתיקון המוצע יגרום להוצאה כספית מיותרת ויביא לחיזוק מעמדו של המוסד המסרב לקלוט לתוכו יהודים הנמנים על הזרמים השונים של היהדות.

חוק מס' פ 454

חוק יום המנוחה השבועי התשנ"ט 1999

ח"כ המציעים: יוסף פריצקי, ויקטור בריילובסקי, אליעזר זנדברג, יוסף לפיד, יהודית נאות, אברהם פורז.

מצב חקיקה: הוסרה מסדר היום ברוב של 35 נגד 5.

דברי הסבר: הצעת החוק באה לקבוע את יום השבת כיום המנוחה השבועי, ביום זה יהיו סגורים מוסדות חינוך, ציבור, מפעלי תעשייה, שרותי מסחר. ועדת שרים לחקיקה התנגדה להצעת החוק.

הערות: הצביעו בעד ח"כים של שינוי, הצביעו נגד סיעות הקואליציה כולל ישראל אחת ומרצ. בדיון הוצגה הצעת החוק על ידי דוברי הקואליציה כהצעה קנטרנית.

חוק מס' פ 557

חוק איסור שימוש בקמעות בבחירות תיקוני חקיקה התשנ"ט 1999

הח"כ המציע: אופיר פינס פז.

מצב חקיקה: הכנסת אישרה בקריאה טרומית את הצעת החוק בתאריך 24.11.99, ההצעה נתמכה על ידי ועדת שרים לחקיקה. החוק אושר ברוב של 25 תומכים מול 17 מתנגדים.

דברי הסבר: הצעת החוק אוסרת שימוש בקמעות כאמצעי לשידול להצבעה בבחירות לכנסת, לרשות ממשלה ולרשויות מקומיות. בהצעת החוק יש הרחבה של האיסור על השימוש בהשבעות, קללות וחרמות. העונש על עברות אלו הוא 5 שנות מאסר.

הערות: המתנגדים היו בעיקר בקרב הסיעות הדתיות. לחוק התנגדו גם חברי כנסת מהליכוד, ח"כ יובל שטייניץ וח"כ גדעון עזרא.

חוק כיבוד צורכי דת בעבודה התשנ"ט 1999

הח"כ המציע: אברהם רביץ

מצב חקיקה: הצעת החוק עברה בקריאה טרומית בתאריך 24.11.99
הצביעו בעד 14 ח"כים מסייעות שונות כולל מרצ ועבודה.

דברי הסבר: מטרת החוק להבטיח את זכותו של אדם להקפיד על תפילה בזמנה גם במקום עבודתו, מתייחס בעיקר לגבי תפילת מנחה.

חוק טיסות בשבת של חברת אל על התשנ"ט 1999

הח"כ המציעים: אברהם מורז, ויקטור בריילובסקי, אליעזר זנדברג, יוסף לפיד, יהודית נאות, יוסף פריצקי.

מצב חקיקה: הצעת החוק הוסרה מסדר היום בתאריך 1.12.99.

דברי הסבר: הצעת החוק קובעת שחברת אל על תוכל לחדש את טיסותיה בשבת. לדעת מגישי החוק, איסור הטיסה בשבת מונע את הפרטת החברה, וגורם נזק של מיליונים לקופה הציבורית.

הערות: הצביעו נגד ההצעה 45 ח"כ חברי הקואליציה (ישראל אחת, מרצ, ש"ס וחלק מסיעת המרכז), הצביעו בעד ההצעה חברי סיעת שינוי, רוני מילוא (מרכז), אילן גילאון (מרצ), מאיר שטרית (ליכוד).

הצעת חוק יסודות התקציב

(תיקון - תמיכה ברשתות חינוך) התשנ"ט 1999.

ח"כ המציעים: אברהם מורז, ויקטור בריילובסקי, אליעזר זנדברג, יוסף לפיד, יהודית נאות, יוסף פריצקי.

מצב חקיקה: הצעת החוק הוסרה מסדר היום בתאריך 1.12.99 ברוב של 38 חברי כנסת.

דברי הסבר: הצעת החוק קובעת כי העברת תקציבים מטעם המדינה לרשתות חינוך חרדיות תותנה בהנהגת לימודי מתמטיקה, אנגלית, מדעים, אזרחות וחינוך גופני.

הערות: הצביעו נגד ההצעה חברי הקואליציה מרצ, ש"ס, יהדות התורה. הצביעו בעד 7 חברי כנסת, חברי שינוי, רוני מילוא (מרכז).

חוק החלת דין רציפות, הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון מס' 10) תשלום בעבור רכישת חלקות קבר בחיים התשנ"ט 1998.

הח"כ המציע: אופיר פינס.

מצב חקיקה: בעד ההצעה להחיל דין רציפות הצביעו 14 ח"כים ללא מתנגדים, ההצעה עברה לוועדת הפנים בתאריך 22.11.99.

דברי הסבר: על פי ההצעה יקבעו בחוק תעריפי רכישת חלקות קבר בחיים. השר לענייני דתות יתבקש להגיש מדי שנה דוח לוועדת הפנים של הכנסת ובו יפרט כיצד נאכף החוק.

הצעת חוק העונשין (תיקון ביטול מתן היתר לריבוי נישואין) התשנ"ט 1999

ח"כ המציעים: אברהם פרוז, ויקטור בריילובסקי, אליעזר זנדברג, יוסף לפיד, יהודית נאות, יוסף פריצקי.

מצב חקיקה: ההצעה הוסרה מסדר היום בתאריך 8.12.99 ברוב של 26 מול 18.

דברי הסבר: חוק העונשין אוסר ריבוי נישואין - ביגמיה. איסור הביגמיה מסויג, והוא אינו כולל ריבוי נישואין שהותר לפי פסק דין של בית הדין הרבני או לפי פסק דין של בית דין מוסמך, כאשר הדין החל על הנישואין אינו דין תורה. בחברה נאורה, אין זה ראוי לאפשר בשנית לגבר לשאת שתי נשים. מוצע, על כן, לבטל את האפשרות לקבלת היתר לשאת יותר מאישה אחת.

הערות: בעד הצעת החוק הצביעו חברי קואליציה מסיעות מרצ, עבודה, שינוי. נגד ההצעה הצביעו חברי הסיעות הדתיות. יו"ר הקואליציה אופיר פינס הצביע בעד החוק, אך לא נעשה מאמץ להעביר את החוק בקריאה טרומית.

הצעת חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) (תיקון סמכויות שפוט בעניינים אחרים) התשנ"ט 1999

הח"כ המציע: שמואל הלפרט.

מצב חקיקה: עבר בקריאה טרומית בתאריך 15.12.99.

30 הצביעו בעד, 23 הצביעו נגד.

דברי הסבר: מוצע להוסיף סמכות שיפוט לבתי הדין הרבניים בתביעות ממוניות או בכל עניין אזרחי שהצדדים הסכימו עליו. בנושאים שניתן להסכים לדון בהם בבוררות, ידון בית הדין על פי דין תורה ופסקי הדין יבוצעו מכוח חוק ההוצאה לפועל.

הערות: בחוק תמכו חברי הסיעות הדתיות ומספר ח"כים מן הליכוד (יובל שטייניץ, ציפי ליבני). נגד החוק הצביעו חברי מרצ, עבודה, חדש, שינוי והמרכז.

חוק הצעת חוק המיס (תיקון תעריפי המיס לבתי מרחץ ומקוואות) התשנ"ט 1999

הח"כ המציע: מאיר פורוש.

מצב חקיקה: עבר בקריאה טרומית בתאריך 15.12.99.
35 הצביעו בעד, 10 נגד.

דברי הסבר: מוצע לקבוע כי התעריפים למים המסופקים לבתי מרחץ ומקוואות לא יהיו גבוהים מתעריפי המים המשמשים לשימושים אחרים.

הערות: הצעת החוק הוגשה על חשבון מכסת הצעות החוק של הליכוד.
בעד החוק הצביעו הסייעות הדתיות, חברי הליכוד. נגד החוק הצביעו חברי מרצ, עבודה, שינוי, מרכז וי"ר הקואליציה אופיר פינס.

חוק הצעת הועדה לקידום מעמד האישה בדבר החלת דין רציפות על הצי"ח שוויון זכויות האישה (תיקון מס' 2) התשנ"ט 1999 קריאה ראשונה

הח"כ המציעה: יעל דיין.

מצב חקיקה: 56 הצביעו בעד, 15 נגד.

דברי הסבר: התיקון המוצע בזה לחוק בא לקבוע כי עיקרון השוויון בין המינים יחול בכל שטחי החיים, בחיי המדינה, החברה, במשק ובמשפחה תוך הדגשה של כמה תחומים שבהם לוקה יישום עקרון השוויון בין המינים בחסר.

הערות: הצביעו נגד חברי הכנסת של סיעות ש"ס, יהדות התורה וחבר הכנסת עוזי לנדוי מהליכוד.

מרכז המידע של המרכז
לפלורליזם יהודי הינו מאגר
נתונים ייחודי בנושאי דת
ומדינה וצדק חברתי.

במרכז קטעי עיתונות
משנת 1988, תמלילי
שידורי רדיו וטלוויזיה,
ספריה הכוללת
מחקרים, ספרים וכתבי
עת בעברית ובאנגלית.

ניתן להשיג במרכז את
המדריך "חופש הבחירה
בטקס הנישואין"
המדריך, ראשון מסוגו,
מכיל מידע על נהלי
הנישואין האזרחיים
בעשרות מדינות בעולם.

במאגר מצוי חומר על עיני
אישות, כשרות, שבת, חינוך,
מוסדות דת, דת ומדינה,
מדיניות משרדי הממשלה
ותקציביהם, ממצאי סקרים
חברתיים, מעמד האישה,
זכויות האזרח, יחסי יהודים
ערבים ונושאים אחרים.

מרכז המידע של המרכז לפלורליזם יהודי

בין הפרסומים הקיימים במרכז
ניתן למצוא את החוברת
"בין הכרזה למציאות"
על חופש דת ומצפון בישראל
לאור הכרזת זכויות האדם.
החוברת דנה בפער בין
המחויבות של מדינת ישראל
לחופש דת לבין המציאות הקיימת.

אתר האינטרנט של המרכז לפלורליזם יהודי:

WWW.IRAC.ORG

אתר האינטרנט של המרכז לפלורליזם הוא אתר דו לשוני יחיד בסוגו בישראל,
העוסק בענייני דת, מדינה וצדק חברתי בישראל ובעולם כולו.

באתר ניתן למצוא פסקי דין ומאמרים במגוון נושאים כמו: חופש דת, גיור, אימוץ,
דת ופוליטיקה חופש פולחן ועוד.

יהדות מתקדמת מהי?

יהדות מתקדמת מאמינה כי המסורת היהודית חיה ונושמת, רבת פנים היא, ובכל דור ודור מקבלות המצוות פרשנות חדשה ברוח התקופה.

יהדות מתקדמת היא אורח חיים וחינוך יהודי ברוח של גיוון רעיוני, המשלב את ערכי המסורת היהודית עם תפישת עולם ליברלית של צדק חברתי ושוויון.

יהדות מתקדמת נוהגת שוויון בנשים ובגברים כאחד.

יהדות מתקדמת דוגלת בטקס נישואין שוויוני, בו בני הזוג מקדשים זה את זה והם שותפים פעילים בתכנונו של הטקס ובקביעת תכניו.

יהדות מתקדמת מקיימת תפילה בצוותא של כל בני המשפחה בבית הכנסת בשבת ובחג.

יהדות מתקדמת מקיימת טקסי בר/בת מצווה שוויוניים לבנים ולבנות.

יהדות מתקדמת דוגלת בלימוד המקורות, התרבות והמסורת היהודית לנשים ולגברים כאחד.

יהדות מתקדמת היא מחשבה רב גונית השואלת שאלות.

יהדות מתקדמת היא כבוד לזולת יהודי ולא יהודי.

אם לפי תפישת עולמך, זו רוחה של היהדות בימינו, מקומך איתנו.

**לפרטים נוספים חייגו לטלמסר 99-27-33-1212
או למשרדי התנועה, טלפון: 02-6203448**

עקרונותינו

התנועה ליהדות מתקדמת בפעילותה הדתית התרבותית והחברתית, באה לגשר בין חיינו "כאן ועכשיו" לבין תורת ישראל. היהדות המתקדמת משקפת את התפישה שליהדות ערך ומשמעות בישראל שעל סף המאה העשרים ואחת, וכי המסורת היהודית, המוסר היהודי וערכי המורשת היהודית, הינם חלק מן הזהות היהודית-ישראלית של ימינו. היהדות המתקדמת שמה דגש על המצוות המוסריות שבין אדם לחברו, ופועלת לחידוש דרכי הפולחן כך שיהלמו את זמננו. היהדות המתקדמת שואפת למדינה בה יהיה חופש דת ומצפון; בה תתקיים חברה הפתוחה לגיוון רעיוני; בה יתקיים עקרון השוויון וכיבוד ערך האדם; בה "איש באמונתו יחיה".

מעשינו

התנועה ליהדות מתקדמת מציעה מסגרת של אנשים ונשים כמוך, היוצרים יחדיו חיי קהילה יהודית. חיים רוחניים וערכיים, שיש בהם קדושה, זיקה למסורת וקשר לשורשים. במסגרת התנועה ליהדות מתקדמת פועלים במדינת ישראל למעלה מ-30 קהילות, בתי ספר, גני ילדים, מרכזי תרבות, קיבוצים ובתי מדרש לציבור ולרבנים, מקצרין ונהריה בצפון ועד לוטן, יהל ואילת בדרום.

סקירה משפטית 1999

בסוף שנת 1998, לאחר מאבק ארוך, קבע בג"ץ, כי הרכבי המועצות הדתיות בירושלים, תל אביב, חיפה, קרית טבעון, וערד יכללו נציגים רפורמים וקונסרבטיבים. בהתאם לחוק שירותי הדת, חובה על ראש המועצה היוצאת לכנס את המועצה החדשה בתוך 30 ימים ממועד הפרסום ברשומות. עם זאת, נדרשו עתירות נוספות לכינוס המועצות הדתיות בהרכבין החדשים ולמעשה עד היום ממשיכים הנציגים האורתודוקסים להמרות את פסיקת בג"ץ ולא להתכנס בהרכב הכולל. נציגים לא אורתודוקסים לפיכך הגיש המרכז לפלורליזם יהודי לאחרונה, עתירה נוספת שעניינה מינוי ועדת חקירה לבדיקת אי תפקודה של המועצה הדתית בירושלים. בעקבות הגשת העתירה מונתה ועדה כאמור ואף ניתן צו ביניים המונע את אישור תקציב המועצה הדתית עד לדיון בעתירה.

ביום 3.11.98 ניתן גם פסק הדין בעניין מינוי חברה למועצה הדתית בפתח תקוה. גם כאן, התקבלה עתירתנו באופן גורף וחד משמעי. מועצה דתית זאת מתכנסת כסדרה, בהרכבה החדש, ותוך כבוד הדדי ועשייה משותפת. ללמדנו שהדבר אפשרי ושמינעתו במועצות דתיות אחרות אינה נובעת ממחסום דתי כי אם ממאבק פוליטי לא לגיטימי.

נישואי ישראלים זרים

בחודש מאי השנה התקבלה עתירת המרכז לפלורליזם יהודי בעניין נישואי זוגות מעורבים. בית המשפט הורה לשר הפנים לקבוע מבחנים מקלים לקבלת אזרחות לבן זוג של ישראלי.

כך קוצרה תקופת המתנה המכונה "המבחן המזורג" ובן הזוג הזר, שיזכה מעתה למעמד של תייר לתקופה של חצי שנה, צפוי לקבל לאחריה מעמד של תושב ארעי למשך 4 שנים, שבסיומן ככלל, יקבל אזרחות, מכח נישואיו.

גיור

ביום 27.12.98 ניתן פסק דינו של נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, השופט זילר, לפיו זכאים מי שהתגיירו בגיור יהודי מתקדם (רפורמי) בארץ ובחו"ל, שעניינם נדון בפניו, להרשם כיהודים בתעודות הזהות ובמרשם האוכלוסין. המדינה ערערה על פסק הדין.

הדיון בערעור עתיד להשמע בחודש אפריל 2000, יחד עם דיונים נוספים שעניינם תביעה להכרה בגיורים שנערכו בקהילות יהודיות מוכרות בארץ ובחו"ל. יש לזכור שבשנת 1989 קבע בג"ץ כי יש להכיר בגיור שנערך בקהילה יהודית כלשהי בחו"ל לשם קבלת אזרחות ורישום יהדות במרשם האוכלוסין (הלכת ש"ס) ולצורך כך אין זה משנה אם מדובר בקהילה אורתודוקסית אם לאו. בשנת 1993 קבע בג"ץ כי הרבנות הראשית אינה הגוף המוסמך לאשר גיורים שנערכו בארץ, לשם רישום יהדות במרשם האוכלוסין (הלכת גולדשטיין).

משרד הפנים צמצם את הלכת ש"ס באופן בלתי סביר לטענתנו ואף אינו מקיים את

הפרשנויות המתבקשות מהלכת גולדשטיין - שהינה הכרה חד משמעית בגיורים שנערכו בקהילה יהודית מוכרת גם בארץ. בית משפט יתבקש לתת משנה תוקף להלכות אלה.

תאריך לועזי על מצבה

בחודש יולי הסתיים הדין בערעור שהגיש המרכז לפלורליזם יהודי בשם הגב' פרדריקה שביט, שביקשה לחרוט תאריך לועזי על קבר אמה ז"ל בראשון לציון. חברה קדישא ראשון לציון סירבה לאפשר את החריטה, על אף פסיקה קודמת של בית המשפט לעשות כן. בית המשפט המחוזי קיבל את עמדת חברה יהודי קדישא, אולם הערעור שהגיש המרכז לפלורליזם התקבל בפסק דין המנתח ניתוח מעמיק של חופש הדת ושל החופש מדת.

כך אמר שם כב' השופט חשין: "אין שקילות בין כבודו של הנפטר שלפנינו וכבודם של קרוביו לבין כבוד השכן הנפטר (ההיפותטי) וכבודם של קרוביו. כבודו של הנפטר שלפנינו - כבודו-שלו וכבודה של משפחתו - מכריעים את הכף. האיסור שאסרה חברה קדישא על המערערת, עובר - ובאורח ניכר - את המידתיות - שהיא מותרת בה".

תמיכות משרד החינוך

המרכז לפלורליזם יהודי הגיש עתירה כנגד מבחני תמיכה שהוציא שר החינוך הקודם, אשר עניינם הינו "ארגונים תורניים ציוניים ארציים", שלא היו אלא מסווה להעברת כספים יחודיים למוסדות של המפד"ל והתנועה הציונית-דתית. בעקבות הגשת העתירה תוקנו כל הפגמים עליהם הצביעה.

המשחן

מאבק ציבורי ומשפטי סביב העברת משחן של חברת החשמל לאשקלון בשבת הסתיים בפשרה שכללה את העברתו בשבת ופריקתו ביום חול.

רשות השידור

לקראת חגי חודש תשרי, ביקשו התנועה ליהדות מתקדמת והתנועה המסורתית להביא לידיעת הציבור את קיומן של קהילותיהן ואת האפשרות לבקר ולהצטרף אליהן. זאת, בין היתר, באמצעות תשדירי רדיו. רשות השידור ומנהל הרדיו סרבו לאשר את הבקשה, ונעתרו לה רק אחרי שבג"ץ הוציא צו על תנאי בעקבות עתירת המרכז לפלורליזם יהודי.

אפליה על רקע שמירת שבת

המרכז לפלורליזם יהודי הגיש, תביעה נגד חברה שסרבה להעסיק עובד משום שהוא שומר שבת.

התביעה תלויה ועומדת בבית הדין לענייני עבודה.

נישואים אזרחיים

פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (השופט ח' פורת) קובע כי נישואים אזרחיים בין יהודים לא מקימים כשלעצמם זכות למזונות. לאחרונה חודשו הדיונים בהצעת חוק נישואים אזרחיים.

גיוס תלמידי הישיבות

בחודש דצמבר 1998 קבע בג"ץ כי הפעלת הסמכות מכחה ניתן הפטור הגורף לתלמידי ישיבות מגיוס לצה"ל, הופעלה שלא כדין. בית המשפט השעה את פסיקתו לתקופה של שנה לצורך גיבוש חקיקה בנושא, ולאחרונה האריך את תקופת ההשעיה עד לחודש יוני 2000.

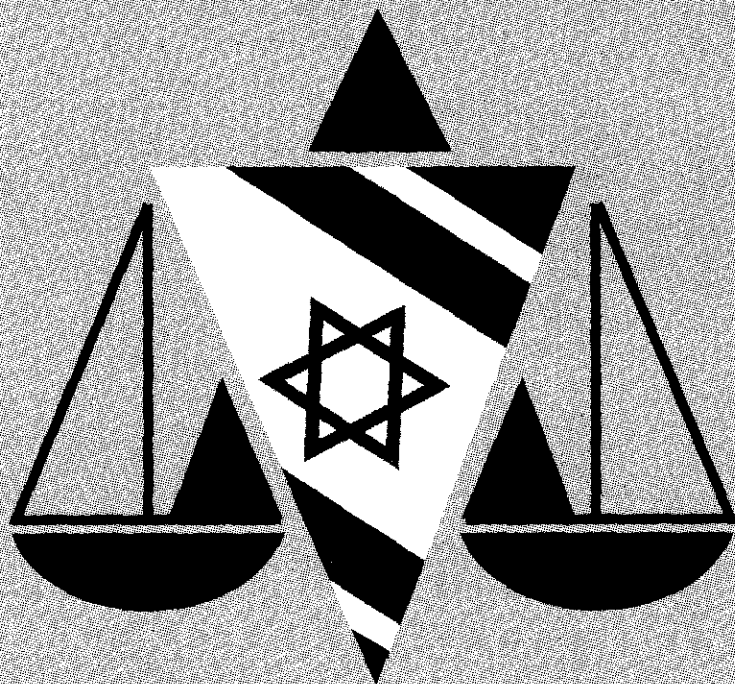
בעקבות פסק הדין הקימה הממשלה ועדה בראשות שופט בית המשפט העליון בדימוס, השופט צבי טל, שאמורה לגבש עמדתה בנושא.

אלה העובדות.

החפצים בהרחבה מוזמנים לכתובת www.datumedina.homepage.com שם תוכלו לקבל סקירה עדכנית סדורה ושוטפת של פרטי מקרים, ניתוחם ופרשנויות משפטיות.

כותרות עיתונים

9.11.99
הדברות הוזמנו
לועדת הגיור - ושור
הדחת נפש הדין

בג"ץ הקפיא את תקציב

המועצה הדרתית

ועדת מלכיאור לענייני גיור תרון באפשרות
למחוק את סעיף הלאום מתעודת הזהות

סיבוב נוסף במאבק בין ש"ס לעולים

הפעם פרצה הסערה סביב דברים שאמרו שלשום אנשי ש"ס
בבית שמש, שלפיהם עולי חבר המדינות "מציפים את הארץ
בתועבה" • ישראל בעלייה: מדובר בחסותה • יו"ר ש"ס
אלי ישי: הדברים גופחו מעבר לכל פרופורציה

הדברות אוסרת על בתי המלון
להגונן את הסילבסטר
2.10.97

חשד: הגידעון ברשת החינוך של ש"ס - בגלל שחיתויות

ראש הרשת, הרב חמד, נחקר בחשד שמאות אלפי שקלים הגיעו לחשבוננו הפרטי

01 SEP 1999
המשטרה מסתייגת מההצעה
להעברת המשחזן בימי חול

השד מלכיאור: לדשום אדם ופורעים כישראלים

גם מי שתגידו בארץ • תומך בהכרה בנישואים אזרחיים בישראל

על כל שתי חקירות מוצאים רמאי אחד

53% מהחקירות שניהל הצבא נגד בחורי ישיבות ב-98' העלו שהם הפכו את תנאי
דחיית השירות. מספר החקירות שיוזם צה"ל יורד בהתמדה והגיע ל-43 בשנת בלבד

ברק אישר תוכנית לתיקון חוק השבות

תוכנית מלכיאור אמורה לפתור בעיית הגיור; גוף חרדי מכין מאגר מידע בנושא יוחסין; בית הדין של דרוקמן הסכים לגייר בוגרי המכון המשותף

בית שמש: מאבקי חזירים ומלחמות שבת

בשורה דעה לגישות החתום בקברית
פסק דין: לנישואין אזרחיים אין תוקף בבית המשפט

גיור / הממשלה החדשה מאמצת עקרונות של הממשלות הקודמות שרנסקי תומך בגיור של ש"ס

ועדת המנכ"לים תנסה למצוא היום חניון שלישי למשחן ^{79.99} ₃₈

ח"כ הלפרט מאשיך לתקוף קליטת העלייה:

"חוק השבות - אומלל"

9.11.99
הרפורמים הוזמנו לוועדת הגיור - ועוד הדתות נמש הדיון

דוחה הביקורת על דבריו כי חלק מהעולים הם "גייס חמישי" הסוכנות תקפיא תקציבים למוסדות הקשורים ביהדות התורה

חשד: חרדים השחיתו ביתו של עד יהווה

דו"ח חמור על רשת החינוך של ש"ס: חריגות תקציביות והעדר בקרה ופיקוח

החיסכון הצפוי מהורדת גיל הפטור משירות
צבאי לחרדים: 80-140 מיליון שקל בשנה

07-1998 ^{האג}

דירקטור באל על: ההפסד ב-15 השנים
האחרונות בגלל אי טיסה בשבת - 700 מ'ד'

חברים בדירקטוריון החברה תובעים לרון בחידוש הטיסות בשבת

בג"ץ הוציא צו ביניים נגד אישור תקציב המועצה הדתית בעיד

בג"ץ הוציא צו על תנאי בעתירה שהגישו חברת המועצה ענת הופמן וסיעת
מרצ, בדרישה להקים ועדת חקירה שתבדוק את תפקודה של המועצה הדתית
בעיר. במקביל הוצא צו ביניים נגד ועדת הכספים של העירייה, המונע את
הדיון באישור תקציב המועצה הדתית, שעומד על 50 מיליון שקל

חוק חופש המידע
לידיעת התאגידים שחוקמו בחוק

יהדות / זוג פסולי חיתון עתר לבג"ץ בדרישה לקבל החזר הוצאות על חתונה אזרחית
פיצוי מהמדינה על הכלולות בקפריסין

פסק דין ראשון על חוק חופש המידע:
שר המשפטים יחשוף פרוטוקולים פנימיים

ועדת העלייה של הכנסת דנה בבית הרבנות
הראשית בהנהגת נישואין אזרחיים

הרב לאו: הצטמרתי מעצם עריכת הישיבה ■ הרב בקשי
דורון: נישואין אזרחיים - זרז ומאיץ לנישואי תערוכת

ראשי הרבנים בכינוס חשאי

**שרת הקליטה:
יש מקום לבחינה
מיוחדת של
חוק העבוד**

יחודשו פסקי הלכה האוסרים על חיילים למסור שטחים

בישיבה סודית שנערכה ב"מרכז הרב", הוחלט שהציבור הדתי-לאומי י"לחם בהסכם וואי המתוקן

11 שופטי בג"ץ ידונו בסוגיית ההכרה בגיורים לא-אורתודוקסיים

הדכב מורחב של בג"ץ ידון באפדיל בשאלת הגיור

**ירידה במספר
הזואות המתחתנים
על ידי הרבנות**

הרפורמים: ירידה של 25 אחוז • הרבנות: מתחתנים אמנם פחות - אבל הירידה היא לא כל-כך גדולה
26-5-99

"חברות הקשורות לדודי אבל תרמו מיליונים לשיבת איתרי"

05 SEP 1999

- כך גטען במקומו "כל העיר" בסוף השבוע • העיתון הציג קבלה להוכחה • המשטרה חוקרת השד כי כספים שנתרמו לשיבת העברו באופן לא-הוקי למימון משפטו של דרעי

**המשטרה חוקרת אם כסף שנעלם מרשת
החינוך של ש"ס הועבר למימון משפט דרעי**

י"ד הקואליציה יזם צימצום של חוק העבוד

ח"כ פינס מציע לנטל את "סעיף הבר" שמתייר עלייה למי שסבו יהודי, תמורת הסכמה של התורים לחקלות בגיור והכרה ברפורמים • ח"כ גפני: יש סיכוי לריבוד הגיוני

הקצבות / פרוטוקול ועדת התמיכות לתרבות חרדית יועבר ליועץ המשפטי

השדות לדיווחים כוזבים של ארגוני תרבות חרדיים

פורום הצעירים של התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
רח' שמעא 6 ירושלים 94101
טלפון: 02-6203377/478 פקס: 02-6203446

טל': 053-479193	גלעד קריב	רכז ארצי
טל': 053-751092	סער שקד	רכז אזור ת"א
טל': 050-913800	רחלי קפלן	רכז אזור י-ם
טל': 054-463293	עומר שקד	רכז אזור באר שבע
טל': 053-533037	רני ממן	רכז אזור רשל"צ

המרכז לפלורליזם יהודי

לשוויון ערך האדם, צדק חברתי וסובלנות דתית

For Human Equality, Social Justice, Religious Tolerance

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

רחוב שלומציון המלכה 18, ירושלים 91319

טלפון: 02-6256261 פקס: 02-6256260

דאר אלקטרוני: irac@irac.org אתר באינטרנט: www.irac.org